

ŠKOLSKO/OPĆINSKO/GRADSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2022. GODINE

ISPIT

Razred ili kategorija natjecanja: **6. razred**

Zadatci se pregledavaju na računalu/tabletu, a odgovori se upisuju u list za odgovore **kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše**. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika. Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

Na svakoj stranici lista za odgovore upiši zaporku.

Zadatke rješavaj prema uputi ispred svake skupine zadataka.

Za rješavanje zadataka predviđeno je **75 minuta**.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se **ne smiju** služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Uz računalo/tablet, list za odgovore i pribor za pisanje, za vrijeme pisanja ispita natjecatelj može koristiti list A4 formata dodijeljen od školskog povjerenstva i ovjeren pečatom škole.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama lista za odgovore bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, upisani prema uputi za rješavanje, vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

Po isteku vremena za rješavanje zadataka, list s odgovorima od učenika preuzima školsko povjerenstvo. Učenici koji školskom natjecanju pristupaju iz samoizolacije šalju fotografirani ili skenirani list s odgovorima ili list za odgovore ispisan na računalu na e-mail adresu/kontakt školskog povjerenstva.

PRVIH OSAM ZADATAKA RIJEŠI POMOĆU PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA, CRTEŽA I TABLICE. U SVAKOM ZADATKU JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. NA LISTU ZA ODGOVORE ZAOKRUŽI SLOVO TOČNOG ODGOVORA.

1

1. Koji klimatski čimbenik ima najveći utjecaj na razlike u temperaturama (mjenim u °C) zimskih i ljetnih mjeseci prikazanih gradova?

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Split	7,9	8,4	10,8	14,4	19,1	23,2	26,1	25,8	21,6	17,1	12,7	9,3
Knin	3,9	5,1	8,2	12,1	16,6	20,5	23,2	22,8	18,3	13,6	8,9	5,3

- a) biljni pokrov i tlo
- b) morske struje
- c) udaljenost od ekvatora
- d) udaljenost od mora

1

2. Koji je klimatski razred na karti Južne Amerike označen crvenom bojom?

- a) snježne klime
- b) suhe klime
- c) tropske kišne klime
- d) umjerene klime

1

3. Iskorištavanje koje sirovine je prikazano na fotografiji?

- a) drva
- b) kamena
- c) tla
- d) vode

1

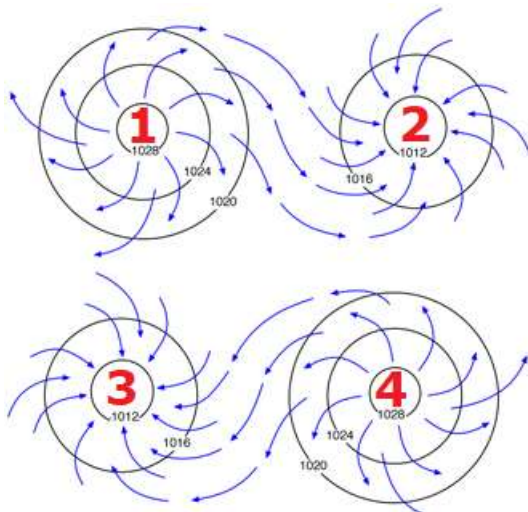
4. Kojim je brojem označena fotografija koja prikazuje korištenje neobnovljivih izvora energije?

- a) brojem 1
- b) brojem 2
- c) brojem 3
- d) brojem 4

1

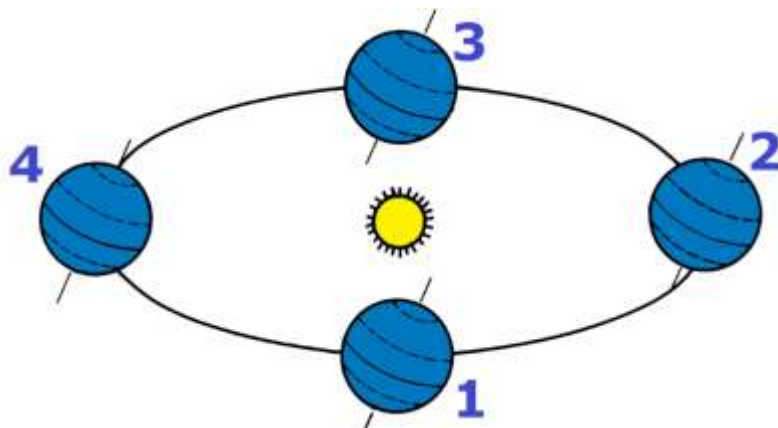
5. Kojim je brojem označen crtež koji prikazuje ciklonu na južnoj Zemljinoj polutki?

- a) brojem 1
- b) brojem 2
- c) brojem 3
- d) brojem 4

1

6. Kojim je brojem označen položaj Zemlje prvog dana jeseni na sjevernoj Zemljinoj polutki?

- a) brojem 1
- b) brojem 2
- c) brojem 3
- d) brojem 4

1

7. Kojim je brojem označena fotografija koja prikazuje biljku karakterističnu za sredozemnu klimu s vrućim ljetima?

- a) brojem 1
- b) brojem 2
- c) brojem 3
- d) brojem 4

1

8. Koji je neposredan izvor onečišćenja zraka prikazanog na fotografiji?

- a) ispušni plinovi motornih vozila
- b) kisele kiše
- c) otpadne vode
- d) uzgoj stoke

U SVAKOM OD SLJEDEĆA DVA ZADATKA JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. NA LISTU ZA ODGOVORE ZAOKRUŽI SLOVO TOČNOG ODGOVORA.

1

9. Koji se od navedenih postupaka smatra očuvanjem bioraznolikosti?

- a) čupanje korova bez korištenja pesticida
- b) onečišćenje lokalnih izvora pitke vode
- c) pretjerani ulov srdele
- d) smanjenje staništa pojedinih vrsta izgradnjom naselja

1

10. U kojoj vrsti elektrana je najveći problem sigurno skladištenje i odlaganje otpada?

- a) u hidroelektranama
- b) u nuklearnim elektranama
- c) u termoelektranama
- d) u vjetroelektranama

U SVAKOM OD SLJEDEĆA DVA ZADATKA SU PO DVA TOČNA ODGOVORA. NA LISTU ZA ODGOVORE ZAOKRUŽI SLOVA TOČNIH ODGOVORA.

2

11. Koje dvije od navedenih tvrdnji točno opisuju utjecaj mora na klimatska obilježja priobalja?

- a) More ljeti rashlađuje, a zimi ublažava hladnoću na obali.
- b) Naselja na obali će zbog utjecaja mora uobičajeno imati hladnije zimske mjesece.
- c) Utjecaj mora osjeća se dublje u unutrašnjosti kopna ako se uz obalu pružaju reljefne uzvisine.
- d) Zavale udaljenije od mora zimi su hladnije, a ljeti toplije od priobalnog područja.
- e) Zbog utjecaja mora u priobalju su veće razlike ljetnih i zimskih srednjih mjesečnih temperatura od srednjih mjesečnih temperatura u unutrašnjosti.

2

12. Koje dvije od navedenih tvrdnji točno opisuju Zemljinu revoluciju?

- a) Sunčeve zrake dva puta godišnje okomito padaju na južnu obratnicu.
- b) Sunčeve zrake dva puta godišnje okomito padaju na sjevernu obratnicu.
- c) U Hrvatskoj osvjetljeni dio dana (obdanica) uobičajeno traje najkraće tijekom zimskog solsticija (suncostaja).
- d) Zbog Zemljine revolucije se izmjenjuju dan i noć.
- e) Zemljina revolucija traje 365 dana i šest sati.

U SLJEDEĆA TRI ZADATKA POVEŽI PAROVE UPISIVANJEM NA LISTU ZA ODGOVORE SAMO JEDNOG SLOVA NA CRTU ISPRED PONUĐENIH ODGOVORA. TRI CRTE MORAJU OSTATI PRAZNE.

2

13. Navedena klimatska obilježja poveži s nazivima klimatskih razreda.

A – zauzima sjeverne dijelove Europe, Azije i Sjeverne Amerike, a najčešća padalina je snijeg

B – glavno obilježje jest pravilna izmjena godišnjih doba

_____ tropske kišne klime _____ snježne klime _____ snježno-šumske klime

_____ suhe klime _____ umjerene klime

2

14. Poveži finalne proizvode s odgovarajućim sirovinama.

A – plastična igračka

B – čavao

_____ drvo _____ kukuruz _____ nafta _____ vuna _____ željezna ruda

2

15. Poveži opise s odgovarajućim datumima.

A – prvi dan ljeta u Australiji

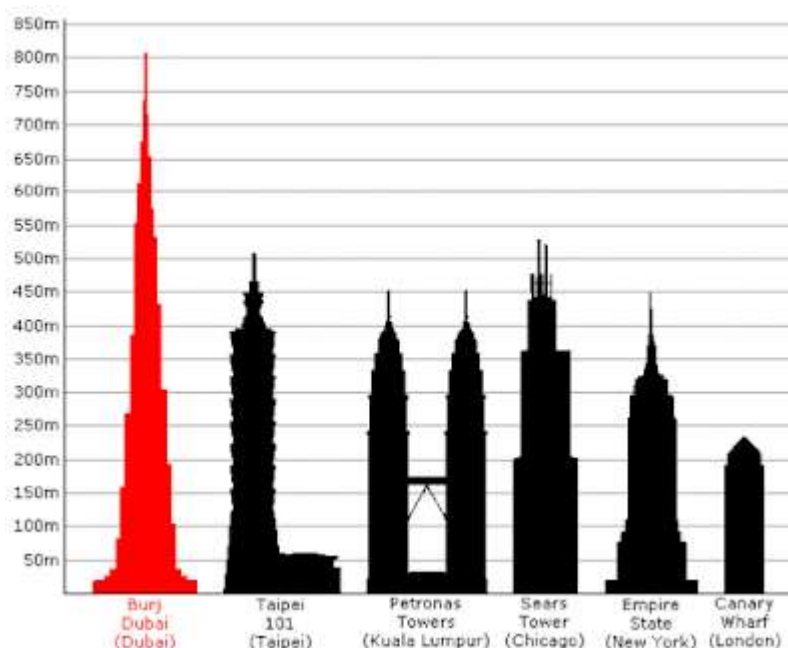
B – prvi dan jeseni u Sjevernoj Americi

_____ 21. ožujka _____ 21. lipnja _____ 21. rujna _____ 23. rujna _____ 21. prosinca

SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI POMOĆU PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA I CRTEŽA. NA CRTE NA LISTU ZA ODGOVORE UPIŠI ODGOVARAJUĆE POJMOVJE, BROJKE I SLOVA.

1

16. Temperatura zraka na razini mora iznosi 14 °C. Pri normalnim atmosferskim uvjetima, na vrhu najviše svjetske zgrade temperatura zraka iznosi _____ °C.

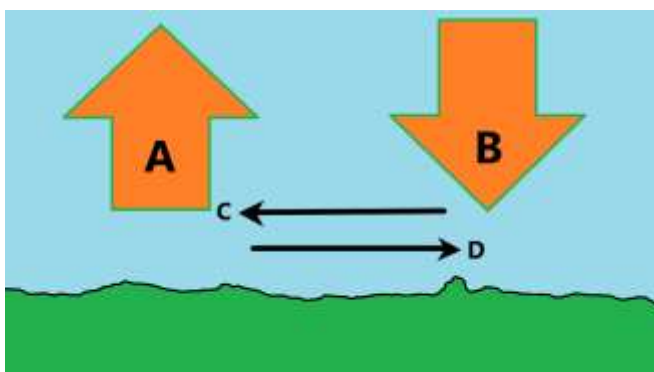
1

17. Vrsta padaline koja nastaje pri snažnom izdizanju zraka u hladnije dijelove troposfere pri čemu prelazi u kruto stanje naziva se _____. Ova vrsta padaline nalazi se na fotografiji označenoj brojem _____.

2

18. Pri uobičajenim atmosferskim prilikama vertikalno kretanje toplog zraka prikazano je strelicom označenom slovom _____, dok je vertikalno kretanje hladnog zraka prikazano strelicom označenom slovom _____. Razlike u tlaku uzrokuju horizontalno strujanje zraka. Točan smjer horizontalnog strujanja zraka na slici prikazan je strelicom koja je označena slovom _____.

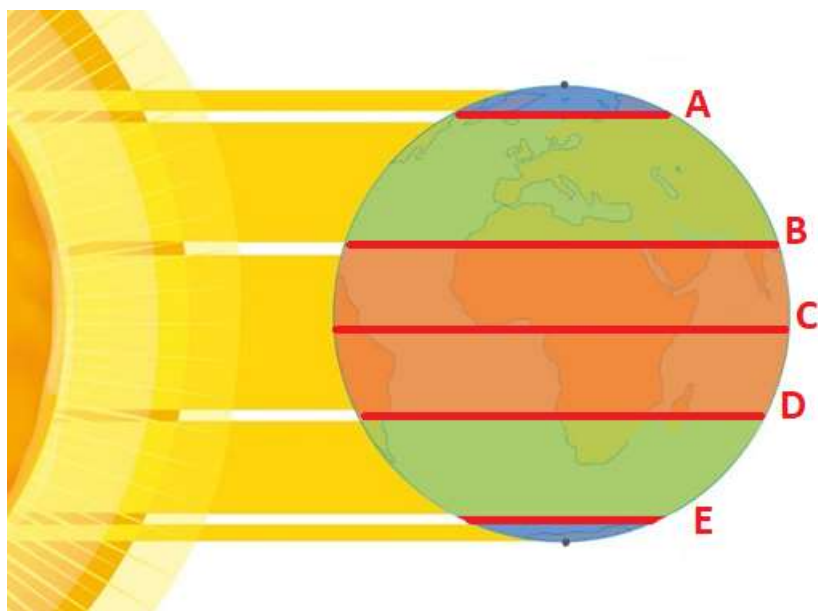
3

19. Na prostoru južnog Jadrana nalazi se područje _____ (upiši *visokog* ili *niskog*) tlaka zraka. Takvo stanje atmosfere uobičajeno donosi _____ (upiši *stabilno* ili *nestabilno*) vrijeme. Naziv ove vrsta geografske karte je _____ karta.

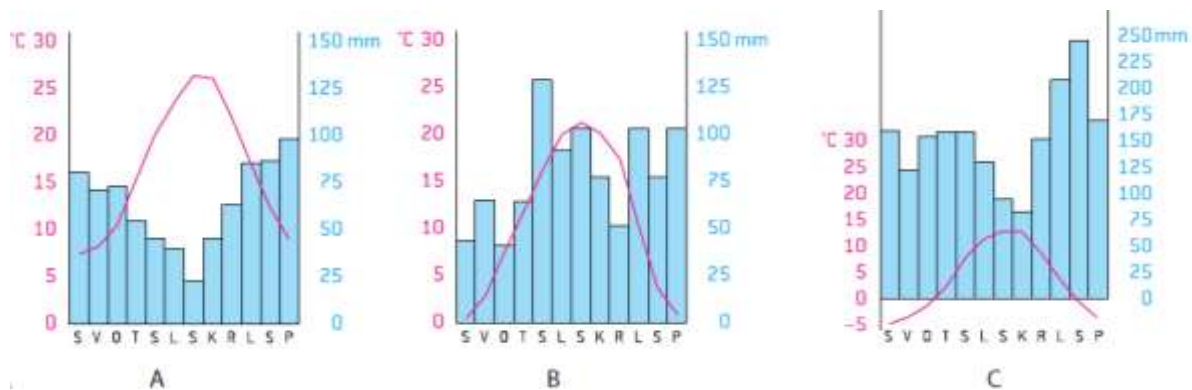

2

20. Paralela koja čini granicu žarkog i južnog umjerenog toplinskog pojasa označena je crvenom linijom i slovom _____, a nalazi se na _____ ° geografske širine.

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI POMOĆU KLIMATSKIH DIJAGRAMA. ODGOVORE UPIŠI NA ODGOVARAJUĆE CRTE NA LISTU ZA ODGOVORE.

2

21. Klimatski dijagram naselja koje se nalazi na području umjerenno tople vlažne klime s toplim ljetom označen je slovom _____, dok je klimatski dijagram naselja koje se nalazi na području vlažne snježno-šumske klime označen slovom _____.

2

22. Zimu s najviše padalina ima naselje čiji su podatci prikazani na klimatskom dijagramu označenim slovom _____, dok najvišu srednju mjesečnu temperaturu srpnja ima naselje čiji su podatci prikazani na klimatskom dijagramu označenim slovom _____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI POMOĆU TABLICE O PROIZVODNJI PRIMARNE ENERGIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ 2014. I 2019. GODINE. ODGOVORE UPIŠI NA ODGOVARAJUĆE CRTE NA LISTU ZA ODGOVORE.

Tablica 1. Udjeli u proizvodnji primarne energije u Hrvatskoj 2014. i 2019. godine (%)

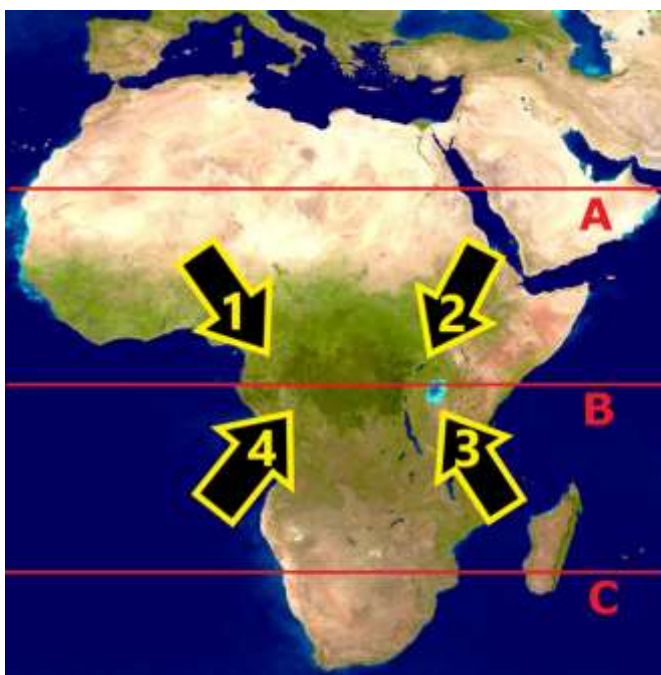
Izvori energije	2014. godina	2019. godina
Prirodni plin	24,8	18,0
Ogrjevno drvo i biomasa	23,8	31,3
Vodne snage	36,5	25,7
Sirova nafta	10,4	15,0
Obnovljivi izvori	4,3	9,7
Toplinska energija	0,2	0,3

Izvor: Energija u Hrvatskoj 2019., Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, 2020.

2

23. Naziv energenta koji je ostvario najveći porast udjela u navedenom međurazdoblju jest _____, dok je najveći pad udjela u navedenom međurazdoblju zabilježio energent naziva _____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI POMOĆU KARTE AFRIKE. ODGOVORE UPIŠI NA ODGOVARAJUĆE CRTE NA LISTU ZA ODGOVORE.

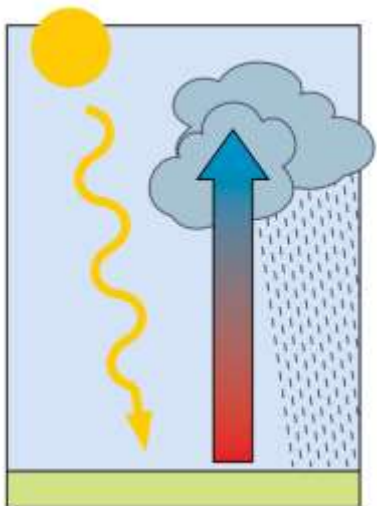
3

24. Sjeverna je obratnica na karti označena crvenom linijom i slovom _____, dok je južna obratnica na karti označena crvenom linijom i slovom _____. Ispravan smjer puhanja pasata prikazan je strelicama i brojevima _____ i _____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI POMOĆU CRTEŽA. U ZADATKU JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. NA LISTU ZA ODGOVORE ZAOKRUŽI SLOVO TOČNOG ODGOVORA.

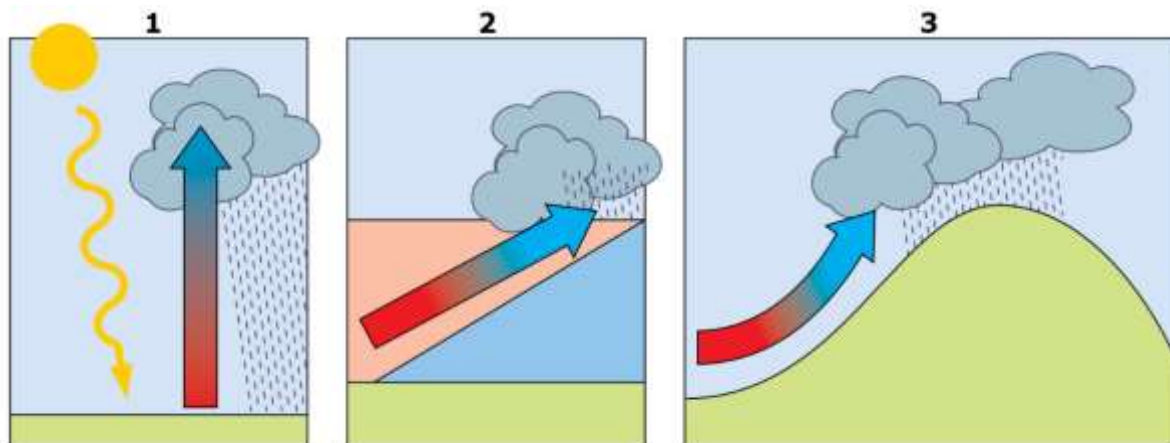
1

25. U kojem je toplinskom pojasu uobičajen i karakterističan nastanak kiše kao na crtežu?

- a) u sjevernom hladnom
- b) u sjevernom umjerenom
- c) u žarkom
- d) u južnom umjerenom
- e) u južnom hladnom

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI POMOĆU CRTEŽA O VRSTAMA NASTANKA PADALINA. U SVAKOM ZADATKU JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. NA LISTU ZA ODGOVORE ZAOKRUŽI SLOVO TOČNOG ODGOVORA.

1

26. Kojim je brojem označen crtež na kojemu je prikazano nastajanje padalina izdizanjem toplog zraka zbog susreta toplog i hladnog zraka?

- a) brojem 1
- b) brojem 2
- c) brojem 3

1

27. Kojim je brojem označen crtež na kojemu je prikazan najčešći nastanak padalina u Gorskoj Hrvatskoj?

- a) brojem 1
- b) brojem 2
- c) brojem 3

U SLJEDEĆEM ZADATKU POVEŽI POJMOVE UPISIVANJEM NA LISTU ZA ODGOVORE PRIPADAJUĆEG SLOVA I BROJA NA CRTU ISPRED POJMOVA U LIJEVOM STUPCU. DVA POJMA IZ SREDNJEGA I DVA POJMA IZ DESNOGA STUPCA NE MOGU SE POVEZATI.

3

28. Poveži skraćene nazive klimatskih razreda i područja na kojima prevladavaju takve klime s nazivima klimatskih razreda.

___ umjerene klime	1 – E klime	A – jugozapad Azije
___ tropske kišne klime	2 – D klime	B – Tibet
___ snježne klime	3 – C klime	C – sjever Južne Amerike
	4 – B klime	D – jugoistok Australije
	5 – A klime	E – istok Europe

**U SLJEDEĆEM ZADATKU POVEŽI POJMOVE UPISIVANJEM NA LISTU ZA
ODGOVORE PRIPADAJUĆEG SLOVA I BROJA NA CRTU ISPRED
ODGOVARAJUĆIH POJMOVA. JEDNO SLOVO I JEDAN BROJ NE MOGU SE
POVEZATI.**

3

29. Poveži crteže različitog otpada i vrste spremnika u koji se odlaže određena vrsta otpada s nazivom otpada.

- ___ staklo
- ___ organski otpad
- ___ papir

**U TEKSTU SU TRI POGREŠNA POJMA. PRONAĐI IH I PREPIŠI NA LISTU ZA
ODGOVORE U PRVI STUPAC TABLICE, A UZ NJIH U DRUGI STUPAC, U ISTOM
REDU, UPIŠI TOČNE POJMOVE.**

3

30. U tekstu koji govori o zaštiti okoliša i prometu tri su pogrešna pojma. Pronađi ih u zadanom tekstu i prepisi ih u lijevi stupac tablice, a u desni stupac upiši točan pojam.

Znanost koja istražuje odnose nežive tvari i živih bića, a veliku pozornost posvećuje zaštiti okoliša naziva se geologija. Jedan od najvećih onečišćivača zraka u velikim gradovima, osim industrijskih pogona, jest željeznički promet, a direktna posljedica jest pojava smoga, smjese ispušnih plinova i magle. U Europskoj uniji, pa tako i u Hrvatskoj, se potiču postupci u cilju očuvanja okoliša, poput kupnje i uporabe prijevoznih sredstava na dizelski pogon.

POGREŠAN POJAM	TOČAN POJAM